

Any X

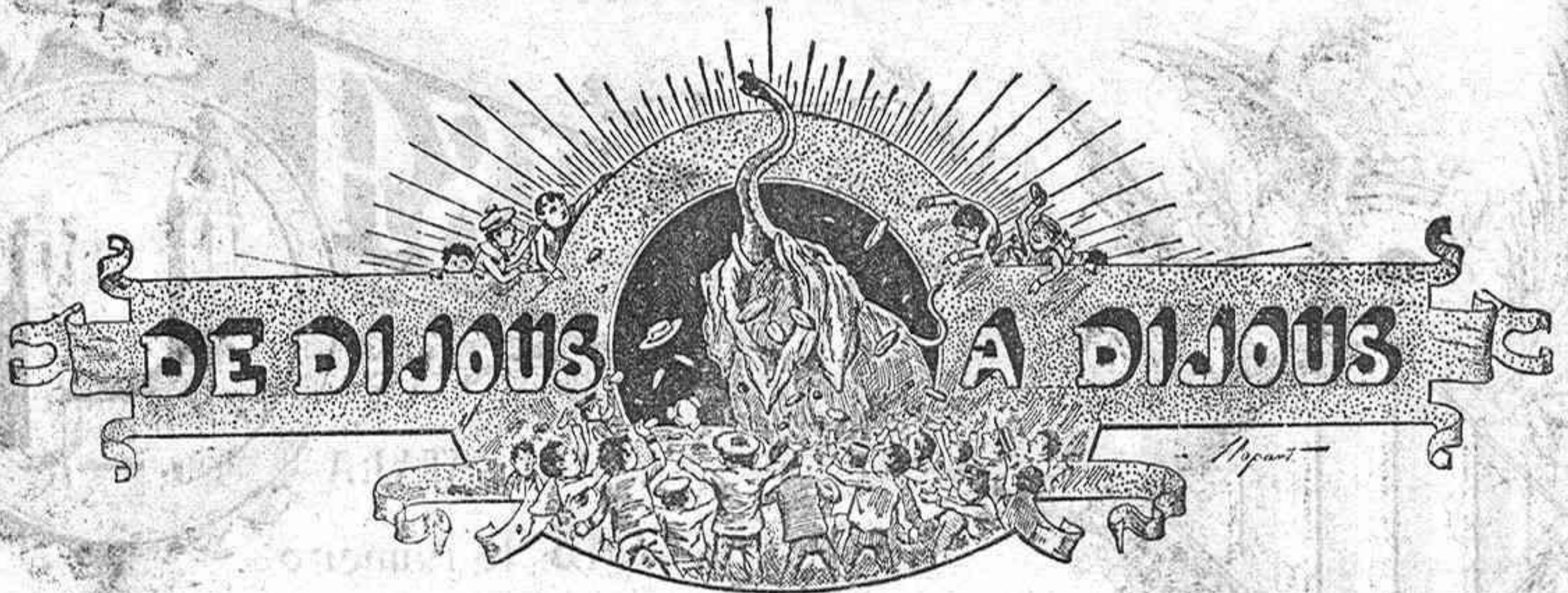
Núm. 446

Barcelona 18 de Mars de 1897

Tipo que se perde l' esma,
niu de bellas ilusions...
pero... som a la Quaresma;
¡fugim de las temptacions!

Lo género xich

Los consecutius éxits de las sarsuelas madrilenyas en el *mascoto* Teatro de la Plassa de Catalunya, me fán venir ganas de ventatshi quatre catxetas als nostres autors cómichs-lirichs, per no sapiguer treure 'l profit qu' en treuhen los *madriles* del seu ingeni, explotant aqueix *gènero xich* que 'ls fá cobrar trimestres á curull, de'eytant als públichs de lí de sig'e de la manera més petita, mes lleugera y mes ben ensopegada.

Es sensible (anava á dir vergonyós) que contant, com contém, aquí ab medis y elements de sobras pera cultivar la xica sarsuela catalana ab tota la *vis* desitjable, tingém d' adaptarnos, com si 'ns hi obliguessin, costums y ayres de fora terme, fentnos nostre perque si 'l modo de viure d' un poble que pega cossas al catalá, ó siga, que sempre ha estat en pugna ab lo mateix, per no haver simpatisat may abdós y perque may han pogut semblarse pesi á la semblansa que hi troban los entusiastas de la flamenquería.

*
**

Qu' estém aquí en condicions de passarlos la má per la cara als afortunats mestres del *gènero chico* d' allá, n' es proba evident l' éxit verdaderament extraordinari que ha alcançat (y encare dura) la graciosíssima sarsuelata *Lo somni de la Ignocencia*, dotada de la ingeniositat de dos mestres en lo género; y per si no bastava aqueix botó per mostra y per evitar l' aplicació d' aquell ditxo castellá, «sonó la flauta por casualidad», recordis de l' éxit fenomenal que obtingué anys enrretra quan lo primer intent d' acometre la explotació de la sarsuela catalana *Un músich de regiment* que s' estrená alcançant un trió d' aquells que no 'n corren, en lo *Bon Retiro*, lo any 84 d' aquesta centúria. *Setze juges...* y 'l popularíssim *Dorm* també foren felissos ensajos que havían de fructificar en la imaginació de quins ab verdadera competencia podrían cultivar aqueix género que mes ben cuydat y mes ben tractat, ja no es tan petit com antes.

No 'n duptém gens, ni mica; aquí 'l saynete lírich de costums de casa, en la llenga nostra, prosperaría

desseguida, per poch empenyo que hi tinguessin nostres escriptors festius y nostres modestos compositors; aquestos no trigarian gayre en conquistarse bonas collas d' admiradors, quins ab l' afició creixent se convertirían en verdaders idó'atras de la sarsueleta catalana en profit d' autors y empresas; y aixís 's desterraría aqueixa *chulaperia* que se 'ns ha incrustat en nostre gust musical com lo musclo á la roca.

Y consti que fins la cultura de nostre poble podria reportarne un gran benefici, si la música catalana descriptiva de costums s' infiltrés en lo *magi* dels públichs de Catalunya per medi de *motius* de la terra, que 'n tenim per vendre; y dihém que la cultura del poble catalá 'n beneficiaría, perque aquet apendria á no aborrrir, ó, al menos á no olvidar los ayres del seu país, prou sans y vivificadors pera posposarlos á altres ayres que 'ls trobém mes frescos pero que son nocius al carinyo íntim que hauriam de sentir tots per la *Armonia* de nostras propias inspiracions.

¿Perqué aqueixa apatía, per no dir aversió, de nostres més celebrats autors cómichs en compondre *llibretos* pera 'ls Fando, Pérez Cabrero, Giménez, Pérez Aguirre, Ord y tants altres, que tenen la *clau* del género xich? ¿Perqué no creure en las revelacions del *somni* de 'n Colomer? Haventhi aquí Ricardos de la Vega com 'n Vilanova, ¿que té d' estrany que hi hagin *Caballeros* com 'n Fando?

Animarse, señores.

*
**

Diálechs de la setmana:

- Bé, ¿que te 'n sembla de *Las bravias*?
- Que malaguanyada lletra per aquella música.
- ¿Y de *El padrino de El Nene*, que te 'n vá semblar?
- Que malaguanyat aparato per aquella obra.
- ¿Y de *La marcha de Cádiz*?
- Que malaguayada obra per aquell títul.
- Y que 't sembla 'n León del Eldorado?
- M' sembla que .... bona nit, Pinedo,

PEPET DEL CARRIL.

Vaig parlarte d' amors, nineta hermosa,
y vas dirme que no,
perque duya 'l barret tot fet á trossos
y bruts 'ls pantalons.

Vaig ferme roba nova y desseguida
á tu vareig venir,
Y escoltant somriguent mas amoretas,
me vares dir que sí

Y avuy aixó pensant, molt me pregunto:
¿Me deixarà potser,
quan la roba que porto, altra vegada
se 'm torni á fer malbé?

RAMÓN OJEDA LÓPEZ.

Sant Joan de Puerto Rico, 5 Febrer 1897

Epístola

A una nena que 'm va escriure
que sense mi no pot viure

LA teva carta 't contes'o
tan sols per poguerte dí
que no pensis mes en mí,
puig, la vritat, 't detesto.

¡M dius entre altrás ximplés
que accepti lo teu amor!
¡Tonta! No veus que 'l meu cor
no 'n pot sentir de bestiesas.

Per comensar 't diré
que ja no tens res de casta,
y, per plagiá á en Sagasta
veig que 't deixas lo tupé.

Ets filla de Sabadell
y ab aquells ulls d' esparver
tothom 't pèndria per
en Cánovas del *Castell*.

Tens unas dents de primera,
que, francament, las comparo
ab algun animal raro
com lo Pollo d' Antequera.

Per boca, tens un bussón
que tindrà dos pams d' amplada;
vaja, per mi, l' has robada
al cé'ebre gos Cayón.

Sé de cert que ets bastant bleada,
y ab lo gep que dus darrera
semblas una castanyera
que 's diu *Conxa Castañeda*.

Y tot lo demés que tens
es ja á primer cop de vista
conservadó ó fusionista
y aixó no m' agrada gens.

Escrís los presents borróns
ja res mes 'm resta di.
Adéu, y si algú per mi
pregunta, donli espressions.

FRANCESCH COMAS.

Criaturada

—Papá. ¿quí es que fa ploure?
—Nostre Senyó...

—¿Y per qué ho fa?
—Per que s' estóbi la terra
y creixin forsa 'ls sembrats.
Si no plugués, no podriam
menjar cap fruyta ni pá
y 'ns moririam de gana
perque foran sechs los camps.
—Donchs, també dech advertirli
que no hi ha necessitat,
de que 'l Senyó fassi ploure
pe 'ls carres de las ciutats ..

LLUIS G. SALVADOR.

CAPRITXO

PERQUE m' has besat, traydora,
pensas que en ton amor crech?
No es pas cert; perque sé, nena,
que tu obras igualment
que l' ona que á nostra platja
besa amorosa y fidel
y se 'n va vers altres puestos
sens' d' ella recordars' més.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

MENTIDAS

Un arpa tinch espatllada
que grapeixo molt sovint,
quan vull cantar á m' aymia
me fan chor els serafins.

Tant t' estimo, vida de ma vida
que tremolo al pensar
que mort jo podria encar un altre
ta hermosura gosar.

VASEBOL

Grans de sorra

Deu, de tots, diuh en, qu' es pare;
jo, no vull dir lo contrari,
pero, francament, me sembla
que deu ser pare... honorari.

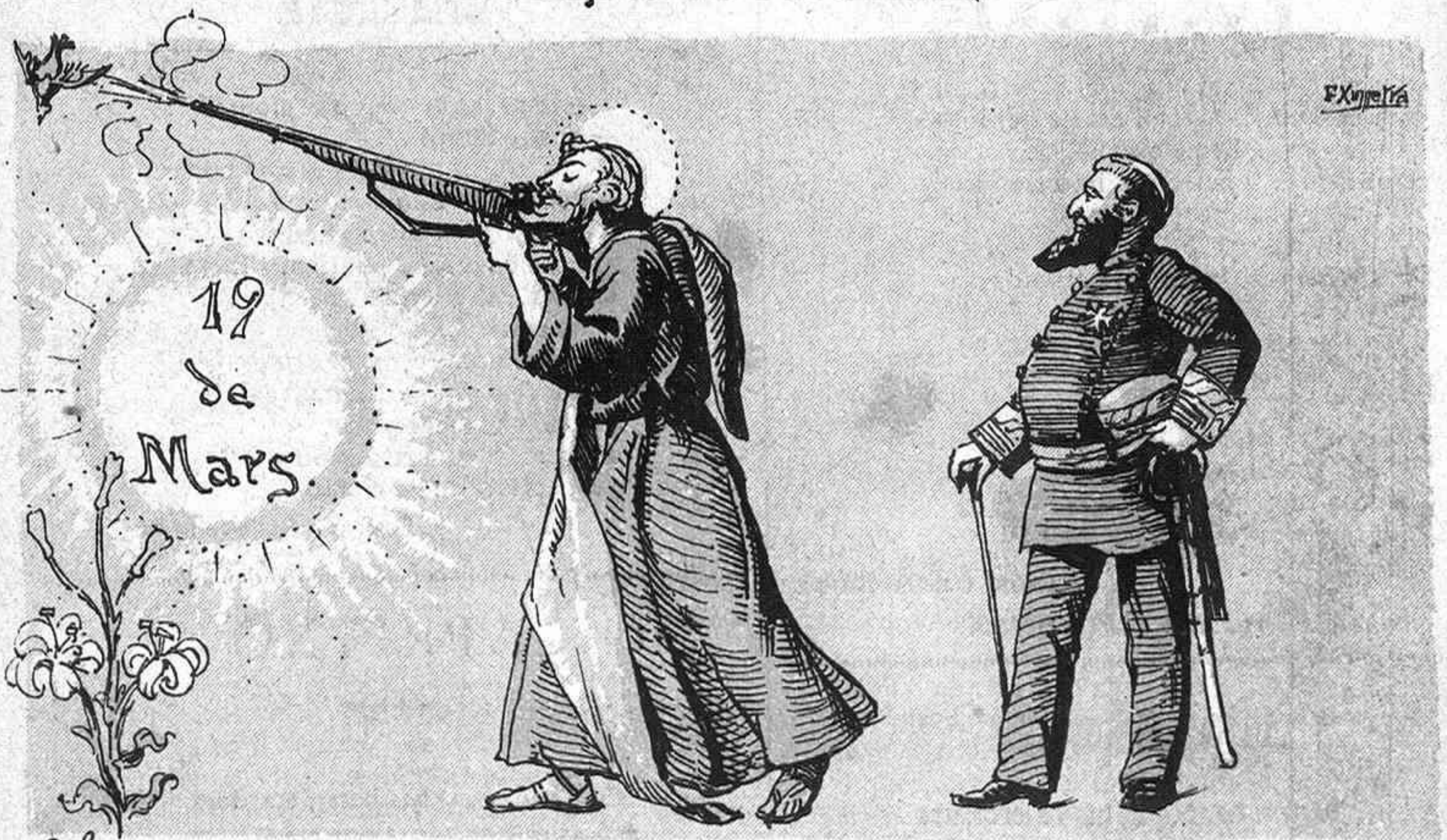
Ser pobre es una desditxa;
que alcanza gran importancia
si per desgracia, va junta
ab l' asquerosa ignorancia.

EMILI REIMBAU PLANAS.

LA TOMASA
 GANŞÓ POPULAR

FXipella

19
 de
 Mars.

De - mà es fes - ta Sant Joseph la fa a - va - fa l'es - cor - pe - ta y s'on
 va a cas - sa? i ri - ra un è - to ma - ta un pas - dal pas - ra un .
 fra - se - ves - tit de ge - ne - ral . Pas - ra Sant' Ag - na to - cant la can -

pa - na pas - sa Sant Ma - gi to - cant lo vi - o - li

L' ART À BARGELONA

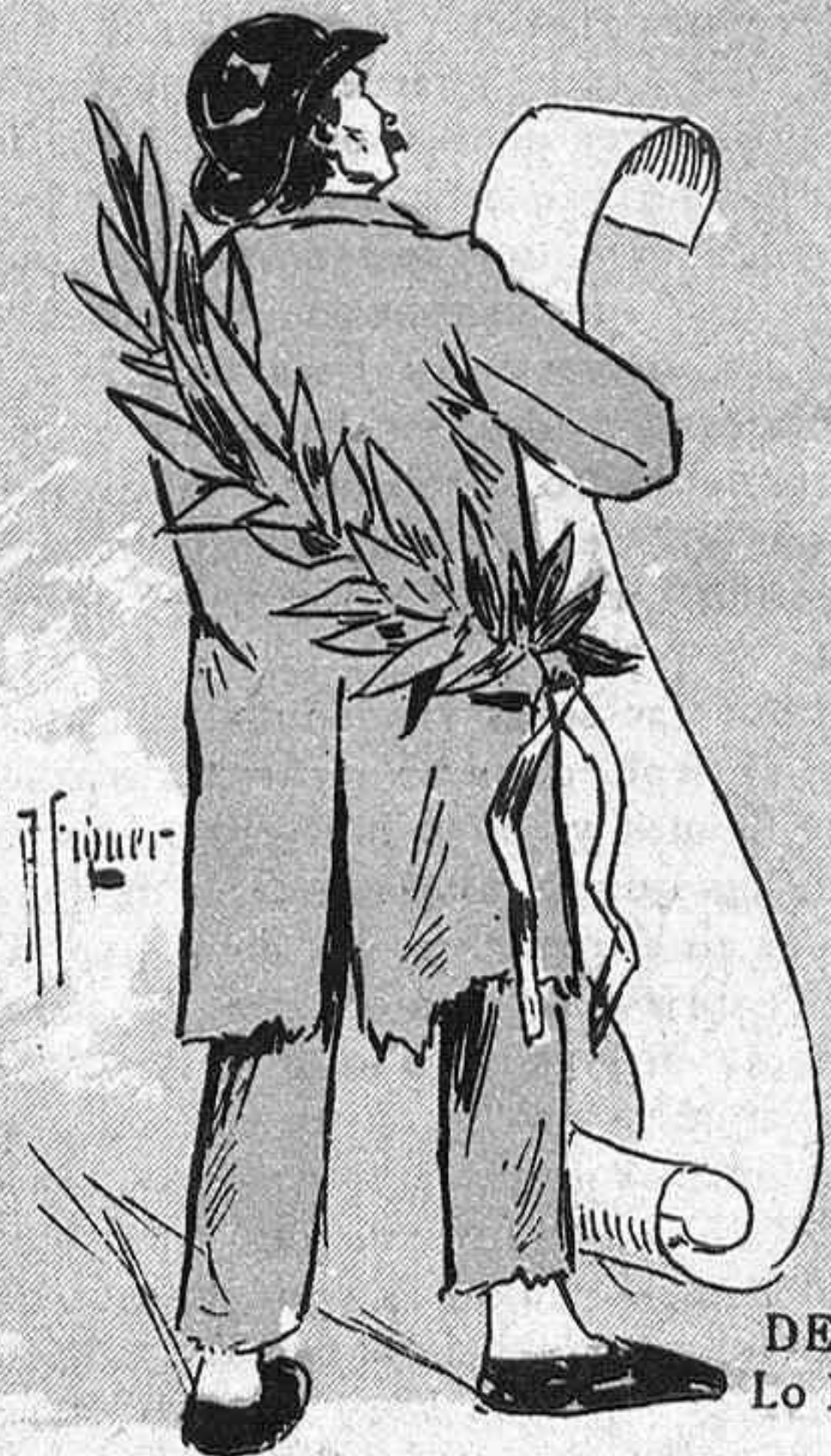
ESCULPTURA
Sancti de guixi barato.

PINTURA
Tela y march ¡¡quatre pessetas!!

MÚSICA
Lo senyor del armonium.

DECLAMACIÓ
Lo Noy de Tona.

LO GALLINER

En Joseph, lo fuster de casa, té una dona que no calla may.

Sort qu' ell ja hi está tan acostumat, que se la escolta com qui sent ploure.

—«Joseph, aixó... Joseph, alló... Joseph, naps... Joseph, cols...» y en Joseph, encare que li contesta: «Bueno, dona» pocas vegadas s' entera de las sevas paraulas.

¡Ja estaria ben fresch si havia de pararli atenciól Mes valdria que, deixant ell lo ribot ó la serra, agafessin un joch de cartas y tot fenthi petar la xerradeta, esperessin l' hora d' anarsen á dormir.

La nostra fustera, pe 'l seu gust, sortiria totas las festas á donar lo tom ab en Joseph, pero aquet que la tem mes que á un cop de martell als dits, sempre troba una excusa pera esquivarla, ja siga dihentli que teuen junta al cassino ó qu' ha d' anar á visitar á un company que passa la verola, ó altrás calamitats per l' estil.

Ab tot, en Joseph lo día del seu Sant, no pogué excusarse d' anar al teatro ab tota la familia. Tots los companys d' ofici feyan lo mateix y no imitarlos, era, segons expressió de la fustera, una acció criminal.

En Joseph, revestintse d' aquella santa paciencia qu' ha fet célebre á son patró, lo espós de María, va posarse 'l vestit negre y 'l bolet de las festas y seguit de la dona y tres criaturas, la mes gran de set anys, arriaren á las tres de la tarde al teatro de *Novetats*, ahont se provehiren de duas entradas de *galliner*.

Los porters no van estar conformes en lo de las duas entradas, exigintne una mitja pera cada una de las criaturas que caminavan pe 'ls seus propis peus, qu' eran duas, y la fustera després d' haver tractat d' *esiranys* y desconsiderats als encarregats de la porta del teatro, va rebaixar y rebaixar tant la edat dels fillets del seu cor, qu' ab un xich mes hauria resultat qu' encare no s' havia despedit la levadora.

Veyent que las sevas rahóns no eran atesas, va continuar: «Joseph, dona un cigarret de paper á n' aquets dos homes y que deixin passar á n' aquets ángels de Deu, que 'ls pobres nos hem de donar una ajuda 'ls uns als altres. Avuy per demá que tú fossis porter d' algún *treyato*, també farias los ulls grossos, encare qu' arriessin ab tot l' Hospici.

Pero, ni aquestas promesas van valerhi; fou precis pendre las duas mitjas entradas, lo que va omplir d' indignació á la fustera, qui, per esbravarse, va pegar dos plantofadas á la gran, porque tot pujant l' escala que conduheix al *paradís*, va fer caure á la mitjana.

Un cop al *galliner* va tenir 'l nostre matrimoni una petita disputa porque ella havia *plantificat* los

peus demunt de las faldillas d' una dona que seya devant, y aquesta 'ls hi havia tret d' una revolada dihentli al mateix temps una paraula mal sonant.

Y va haverhi alló de: Vosté es la....

Y alló altre de: ¡Si 'm descuydo 'm fica 'ls peus á la butxaca.

—¡Qu' es delicat lo drap de la cuyna!

—¡Ay, lo fregall! ¿Perqué no lloga un palco que podrá posar los peus á la brandilla?

—Joseph ¿que no sents que m' insultan?

—Anton ¿que tens tapadas las orellas?

Y 'ls dos marits, qu' han anat al teatro pera pasar un rato agradable y no per barallarse, contestan ab mal tó á sas mullers respectivas:

—¡Així 't caygués lo gargamelló d' una vegada!

Al cap d' un rato la noya mitjana, demana á la seva mare pera anar al excusat, y com que, á la quienta, 's tracta d' unas senzillas *ayguas menors*, la fustera no veu inconvenient en que la criatura 's desahogui allí mateix, en lo buyt que hi ha d' asiento á asiento.

¡Y ja torném á serhil! Fins los espectadors mes pacífichs protestan d' aquell acte indecorós, dihent qu' han pagat los dos rals per veure comedia y no per pendre banys de peus.

—Espereu, que vaig á buscar los esclops—crida un tranquil.

—¡L' ayguat de Murcia!—exclama un altre.

—¡Havíau de portarli la bassetal...!

—¡Poca-soltas!—contesta la fustera, furiosa.—

¡Qualsevol se pensaría que s' ha desencadenat el *Diluvio!*...

Y á continuació explica á n' aquell públich bullanguero, qu' aguantarse certas necessitats es tan dolent com empassarse 'ls pinyols de las olivas y tallarse 'ls ulls de poll ab una serra.

—¡Calla dona!—li fá en Joseph.

—Parlessis tu per mí, no obriria la boca...

—¡Calleu, qu' aixecan lo drap!—crida un camálich.

S' aixeca 'l teló pausadament, y tothom para l' orella. Sols se sent á cada punt, la veu de la fustera: «¡Nena, no 't fiquis los dits al nas!» «Joseph, déixam lo mocador, que me l' hi descuydat á casa.» «¡T' agrada la comedia *ratoll* de la mama? Y 'l *ratoll* aludit, contesta fent lo ploricó: «Mama, vull avellanas.»

Lo camálich enjega dos ó tres renechs, pera imposar silenci.

Arriva una escena patética, tothom calla... pero quelcom deu passar d' extraordinari en lo *galliner*, que 'ls qu' hi están encabits corren á taparse 'l nas, á escepció de la fustera, sent molts 'ls que miran descaradament á n' aquesta.

La dona d' en Joseph, dirigintse á un vell que seu á la vora y que té la vista fixa en ella, crida:

—¿Qué mireu estaquirot? ¡Potser heu sigut vos!

—¡Calla, si vols!—fi en Joseph, sortint de tino.

—¡Donéuli aygual afegeix, rabiós, lo camálich.
Creixen los crits, aumenta lo xivarri, y una taronja despedida ab forsa per un bras de ferro, y que, sens dupte, anava dirigida á la fustera, toca á n' en Joseph al mitj del clatell, y mentres aquet posa 'l crit al cel, y la seva dona jemega, dihent que li han matat l' home, y ploran escandalosament las criaturas, dona un ximplet la veu de «foch» y procurant cada hú salvar la pell, brinca, corre, cau, l' atropellan y torna á aixecarse y torna á brincar y corre com la primera vegada.

En Joseph va perdre en aquell daltabaix lo bolet y 'l relotje de plata que portava. La fustera, sense donarsen compte, va perdre las faldillas, y va trobarse al carrer en en agus.

Quan ara 'l nostre fuster se recorda d' aquesta feta y de que la seva dona va promoure-la, exclama malhumorat.

—¡La llengua havia de perdre! Perque mentres la conservi, no hi torno al galliner ab ella!

A. GUASCH TOMBAS.

EPÍGRAMA

Va dí á sa filla l' Agneta:
—Pots, gandula, estarte al llit
y ton germanet petit
ja ha trobat una pesseta. —

Y la noya resoluta
li contestá mo't serrat:
—Molt més matí s' ha llevat
lo pobre que l' ha perduda.

JOAN VILARCUNTÉ.

MONEDA D' OR

AQUELL que 'ls digui qu' á Espanyas cosas van malament (nya 'ls enganya iniquament ¡creguin, senyors, que 'ls enganya!

Cert que tenim estadistas, ab un ull tan desdixat, que en comptes d' homes d' estat semblan simples *xaradistas*...

Convinch que per tots cantóns la cosa 's presenta lletja.... Veig qué *patirém* del *setje* ab tantas insurreccions....

No nego que passa Espanya de calamitats un munt... .. ya 'm veig 'ls carlins á punt de llensarse á la montanya. ...

Mes tots aquets accidents, ja en conjunt ó ja en detall, deurian al cap de vall, feros viure mes contents.

Puig may brilla tant la llum com en mitj de foscas nits; ni enloch, com entre aburrits es com un ditxós, presúm....

Y Espanya es ditxosa... si ¡Pesi als tágals y 'ls mambissos 'ls espanyols som felissos ... ¡L' altre día, ho vaig llegit!

Vaig llegit que per dá un *mico* á tanta estrangera enveja com tontament xafardeja, explicant qu' *aném á pico*,

Lo *Mónstruo* ¡vaya una ploma! y l' aixerit Reverter, varen decidir-se á fer lo que se 'n diu un cop d' home,

Y contan, que molestats tots dos, per la infame veu que corre per tot arreu. tractantnos de «reventats.»

Van buscá entre 'ls mil recursos de son vastíssim talent un remey mes eloqüent que cinquanta mil discursos.

—Nos tractan de pobres, eh?— van dirse tots dos d' acort ¿Y perquè?... Per falta d' or y per sobra de papé ...

¡Donchs fém or!

Y punta en blanch

lo celebérrim Navarro, posa en joch son talentarro per entendre ab 'l Banch.

Resultat, que varios días los del Banch á peu y en cotxe van correr á trotxe y motxe registrant argenterias

Y ara ¡*durol* al grabador y ara fent vetllá á la gent al últim vingué 'l moment d' encunyar monedas d' or

Mes no moneda *barata* de la que hi entra poch *panyo*. .. ¡sinó pessas del tamaño de rodaxas de patata!

No monedas senzilletas petites ó ab poch valor, ¡sino grans medallas d' or del valor de cent pessetas!

Calculin quin rebombori 'ls diaris no haurán armat, bon punt lo fet ha passat á ser públich y notori.

—Que vinguin han cridat molts que vinguin aquest paísos, que 'n tractavan d' infelissos. .. ¡qu' envejin als espanyols!...

Si ells tenen pe 'ls sens apuros dobles... ¡aquí 'l mes poch en tractant de metall groch, son monedas de vint duros.—

Altres, en cambi, han donat detalls del pes y del gruix, han descrit l' hermós dibuix, la bellesa del grabat,

lo trinch sonor y excelent, fins la *lliga* del metall y... gracias á tant detall... ¡tothom ha quedat content!

¡Es dir tothom no! Jo 'm planyo de que monedas tan grossas, no cabrán en certas bossas á causa... del molt tamanyo.

Y es de dóldre francament. qu' al fer 'ls reals retratos no 'ls hagin fet mes baratos... ¡mes al alcans de la gent!

Som molts, que pendré *dobletes* més, tenin ¡ay! poch dinés volem un *modelo* exprés... ¡de dugas ó tres pessetas!

Lo evident y lo important es tenir or, molt ó poch, y, ab aixó del metall groch hi veig un negoci gran!...

¿Que com?... Mo't senzillament; si logro la gran fortuna, de ferme no mes qu' ab una d' aquestas *dobles d' á cent*,

penso llogá un *barracón* en punt céntrich y adequat, y allí dintre d' un reixat ensenyaré 'l meu *doblón*.

Y ab un lleterero al carré, que digui—*La entrada á ral* y ab lo refors d' un timbal cridant com un baladré,

trinch la complerta certesa de fermhi rich de debó... ¡La gent vindrá en professó á contemplar l' *estranyesa!*

M. RIUSEC.

LA TOMASA I I MATÓNS II

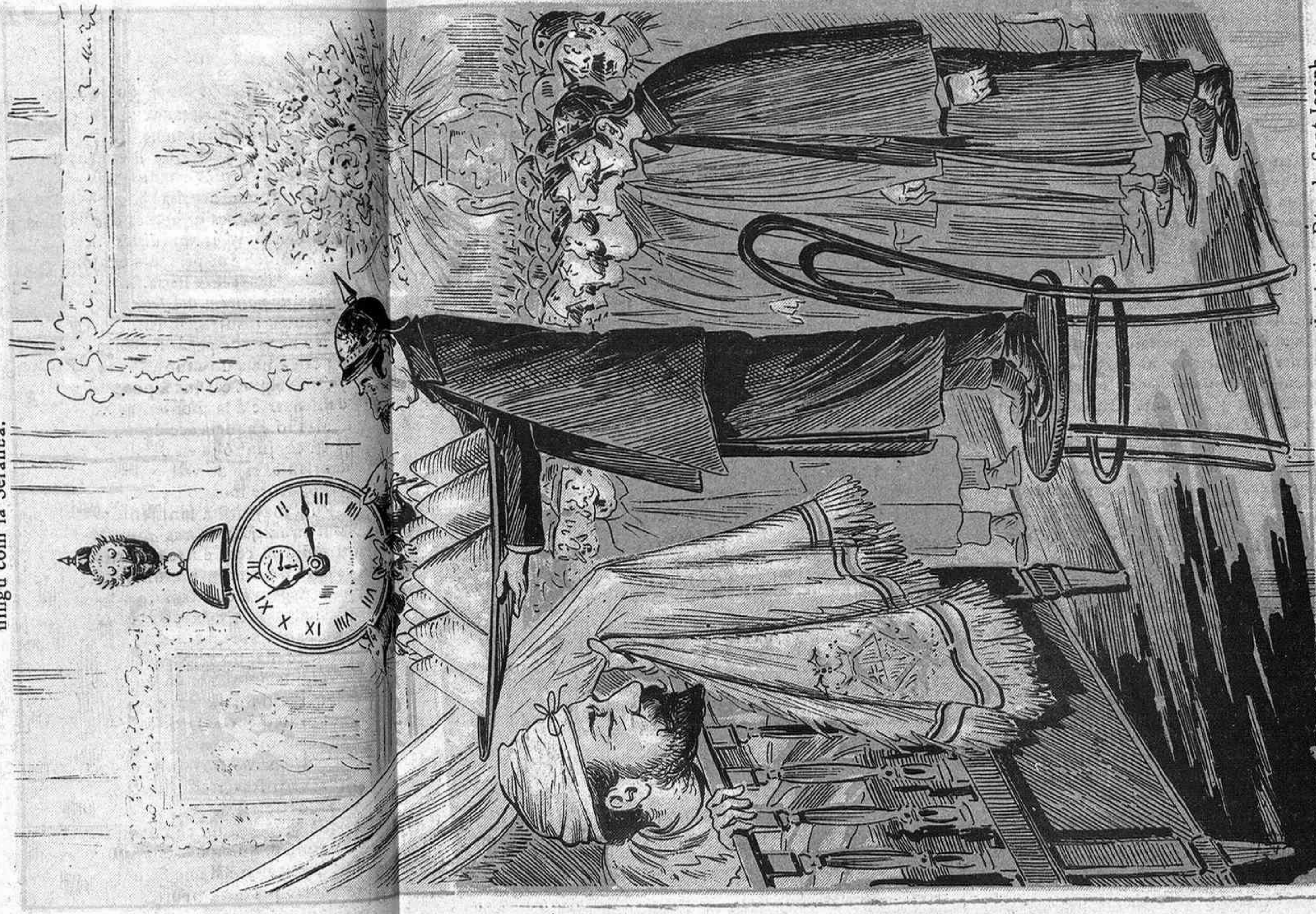
Confeccionats per J. LLOPART.

Tractantse de bons matóns
casi tothom ho endavina:
per molsuts, forts y rodóns,
ningú com la Serafina.

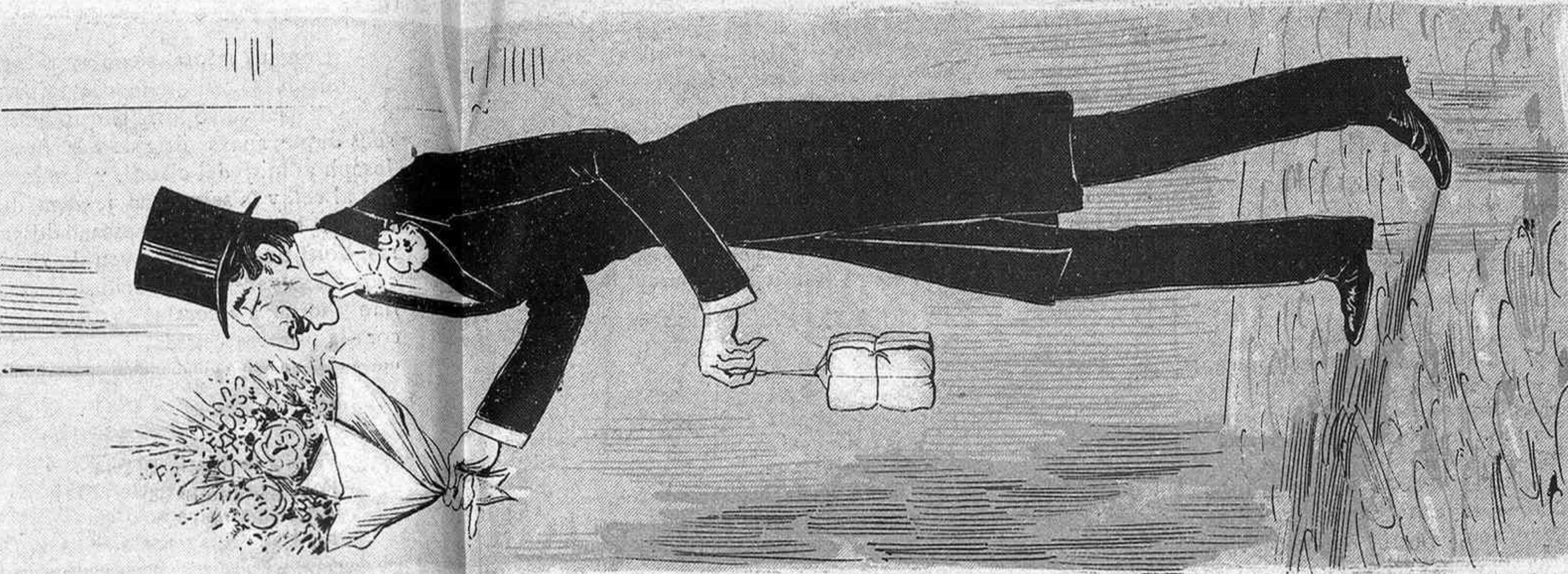

També n' hi han que tenen un presiri
per *matonera*. Aquí 'n tenen una mostra.
Aqueixos son *matóns* de tot l' any.

Escena: un dormitori perfumat. *Hora:* la que marca 'l relotje. *Dia:* de Sant Josepl.
Personatjes: un alcalde y 'l coro de *bilingües* oferintl'hi lo millor regalo que 's pot fer
á 'ls dormilegas: UN DESPERTADOR.

Coro: ¡Que l' hi darém á n' el noy de la mare,
que l' hi darém que 'l despertí quant dorm?
Per desvetllarlo de tanta soneta
la campaneta d' un despertador.

—¡Que 'n zoch d' ezpabilat, cagina! Té,
vet' aquí que ab trez pecetaz de babonz y
un *buquet* de cetanta céntimz, quedo com
un home, faig contenta á la Pepita y enca-
re 'm quedan mez de cinch ralzi!

LICEO

La coneguda opereta de Millocker, titulada: *Il vice ammiraglio*, donà ocasió pera lluhir sas escepcionals facultats las graciosíssimas germanas Tani (Elena y Adelina), aixís com també lo cada día mes aplaudit senyor Grossi y 'ls reputats artistes Sra. Coliva y senyors Petrucci y Pomer.

La *reprise* de *La Sondambula* donada diumenge últim, va ser un éxit pera la triple senyoreta Saroglia, molt particularment en lo célebre *rondó*, que per acallar los aplausos del públich, se vegé obligada á repetirlo.

Molt bé l'acompanyaren lo senyor Carbonell en la part del Conde, que, á pesar de no ser pera sas facultats, ne surti sumament ayros. També lográ aplausos lo tenor senyor Arrigoti.

Dilluns passat devia posarse en escena *Fra Diavolo*, ópera d' Auber, en que hi ratllan á gran altura los senyors Grossi y Petrucci en *gli banditi* que desempenyan ab molta *sombra*.

Per avuy está anunciada la opereta de Planquette *Le campane di Corneville*, que no duptém serà un triunfo per la sens rival y aixerida triple Elena Tani.

Se está preparant, pera diumenge la ópera cómica *Pipetlet*, de De-Ferrari, molts anys ha no representada.

NOVETATS

Las representacions donadas de *Miss Robinson*, serviren pera donar nova vida al famós decorat del mestre en escenografia senyor Soler y Rovirosa y al luxosíssim vestuari que 's confeccioná per la obra, lo que lográ en las representacions del dissapte y diumenje últims ser una vegada mes la admiració de la concurrència.

S' están activant los ensajos de la nova obra del famós autor de *La Mascota*, lo mestre Audrán, batejada ab lo títul de *Santa Freya* y que en Fransa lográ un extraordinari éxit.

TIVOLI

Lo bombo prodigat á Pickman y los cartelóns extraordinaris fixats en las cantonadas exhibint son retrato, no sigueren causa suficient per que lo peix piqués, per lo tant la escassa concurrència que assistí dilluns passat á los experiments de Mr. Pickman, se pogué convence de que tanta propaganda resultava *fula*, ecm se diu en llenguatge vulgar, no deixant ab tot de darnos la lata H ab los fracassos é ineptituts que 'ns demostrá.

Sort tingué Mr. Pickman de que la escullida concurrència que hi assistí, no estava per *hule*, del contrari no sabém com hauria acabat tan *maravillós* espectacle.

Nota bene: Per quan vingui un nou hipnotizador y otras yerbas, sería convenient se mudés de personal en los *personatjes* que 's deixan fascinar, del contrari, com que lo públich sempre veu las mateixas caras, se dona ja per escamat y no creu ni en lo *miracle* de Mahoma per mes

Pickman que 's digui, y si los miracles li fallan com resultava á aquet *massiu*, allavors se trasforma en guassa viva.

Lo fracás esmentat, es digne contrast á l' éxit que logra la companyia Colom, puig de las companyias que corren per provincias es sens dupte una de las mes ben organisadas y dirigidas, per lo que las obras resultan desempenyadas ab una perfecció maravillosa.

Ab tot, lo públich no correspon com deuria, per lo que hem vist que lo senyor Colom ja apela á obras d' espectacle, preparant pera lo próxim diumenje la comedia de mágica *La pata de cabra*.

CATALUNYA

La celebrada sarsuela *La marcha de Cádiz* ha trobat una digna companyera ab *Las bravias*, lletra de Silva y Fernández Shaw, puig que es un saynete *chulapesch*, escrit ab tota la gracia y perfecció possib'e.

Inspirada ab *La fierecilla domada* de Shakespeare, han sapigut sos autors adaptar tipos y costums á la chulaperia madrilenya, ab tal acert que los diálechs de que está carregada la obra, resultan verdaders quadros que no 'ls pintaria ab mes vritat l' immortal Goya.

De la música, original del mestre Chapi, poch se 'n pot dir, ja que á n' aquet compositor observém que la cantitat li perjudica la calitat, puig á causa de las molts obras en que colabora, fá que son treball no despunti ni en originalitat ni en inspiració. Ab tot, es digne de mencionarse en *Las Bravias* un *duo*. Lo demés *ni fú ni fá*, ni era necessari ocupés dit mestre lo puesto del Sr. Cotó, puig aquest es artista suficient pera dirigir y concertar partituras molt mes complicadas de lo que resultan per *Las Bravias*.

L'acertat desempenyo que hi dona la companyia Pinedo, ha sigut una bona part del éxit lograt, puig que hi están notables las senyoras Cubas y Campos y los senyors Pinedo y León.

UN CÓMICH RETIRAT.

ESPURNAS

Pregonas per tot arreu
qu' ets modelo de virtut,
y 'l que 's pregona, mon bé,
es senyal que s' ha perdut.

Si 't demano un petó buscas complaure 'm
y cregas que jo 'n tinch un sentiment,
perque si á mí me 'l donas tal com raja,
¿no pots fer ab los altres igualment?

UN A. VENDRELLENH

CANTARELLA

Per cocas á Vilafranca
Valencia per bons melóns,
per vi pur lo Priorat
y Madrit sols per bunyols.

UN DE PREMIÁ DE MAR.

LA TOMASA

DEJUNIS

Prims com un filabarquí,
de la butxaca escurats...
¡Aquets quatre desgraciats,
fan un dejuni sens fi.

Pero aquets de color sá,
frescos, aixerits y grassos,
tenint diners á cabassos
no saben qué es dejuná.

Litografia Barcelonesa

S.^a Ramon, 6
BARCELONA

Municipalitat

Escolti vecina, ¿vo' fer lo favor si es servida de no barrer lo balcó y ensuciar aixís la vír...? ¿Vol ferme 'l favor de no llenzar mes escombrarias convirtiendo lo carrér en un foco de inmundicias? ¿Vol fern e un altre favor vecina del alma mía...? de no ferme enrahonar lo mismo todos los días? Considere que si á mí luego me pasan corrida y pago los plats trencats ¡perq' e no tinch er erchia; si dependiera de mi b'en poco me importaría ¡cuantas cosas están sucias y debieran estar limpias! más soy manat y es de regla que cumplamos lo que digan. Por lo tanto ya lo sabe cuidado que se repita, ó sino al Achuntament voy á dar part deseguida. No quiero que lo meu barri se diga que no 's vichila ó que es á molt descuidat com nos sentím tots los días.... Al menos que vosté cambie el genio que te, vecina, y en lloch de fer mala cara me adelante...una propina.

FILARMÓNICH.

Bibliografia

Hem rebut de sos respectius autors Angel Rius Vidal; J. Roig y L^a. Millá, y Joseph Campderros las obras *Los que lo hacen comedia* en un acte y en prosa, estrenada en lo Circo Barcelonés; *La rata sabia*, juguete estrenat en *Lo niu guerrer*, *Los grills de las sebas* gatada representada en lo teatro de Novetats y *¡Ambol!* comedia estrenada en lo teatro Catalá Romea.

A tots sos autors los agraphim la deferencia.

Aixís mateix se 'ns ha remés *Un sarauista* monólech del Sr. Vilanova y *Riallas y plorallas* comedia de costums en tres actes y en vers original del reputat autor y mestre Gay Sabé D. Francisco Ubach y Vinyeta estrenada ab extraordinari éxit en lo teatro de Novetats en la nit del 16 Juliol de 1875, obras publicadas en lo folletí de nostre apreciat colega *Lo Teatro Regional*, que inutil creyém manifestarli apreciem se galanteria.

Al entrar nostre número en máquina hem llegit en la secció telegráfica d'algún periódich que ha suferit apiasament la vista que debía verificarse avuy devant del tribunal Sup're n del recurs interposat per nostre amich Ximeno Planas, á la sentencia condenatoria que contra d'ell va dictar la Audiencia de Barcelona.

Com tenim fama de ser mal pensats, sempre nostre magí va creure que á la hora de la vista sortiria algún impediment y aquet ha sigut la enfermetat que ha alegat lo advocat de la part contraria Sr. García Prieto.

¡Ja es casualitat!

Havém rebut lo número 42 del important periódich-biblioteca *Anis de Frare*.

Ab dit número 's reparteix un quadern de poesias del immortal Espronceda y un altre de quientos de l' eminent escriptor francés A. Daudet.

Agraphim l'envio y queda establert lo cambi.

En lo número passat diguerem «per volta primavera» en lloch de «per volta primera» en un *capritxo* del nostre estimat colaborador D. Joseph Pujadas.

Consti així, pera satisfacció del autor de la esmentada poesia.

Ab sentiment nos hem enterat de la suspensió de que han sigut objecte per lo Gobernador Civil d'aquesta provincia, los periódichs *La Renaixensa* y *Lo Regionalista*.

Per mes que nosaltres no estém del tot conformes ab las doctrinas sustentadas per aquets apreciats colegas, havém de declarar que 'ns es molt dolorós que la Prempsa no puga emetre lliurement sas ideas, quan la inspira una causa noble; noble, á pesar de la distinta apreciació dels que forman en un oposat bando.

En faltas com las que 'ns ocupan, si aixís poden calificar-se los escrits qu' han motivat las indicadas suspensions, creyém que la intolerancia es mala consellera.

*

Ab la natural prevenció, per tractarse d' un artista per nosaltres desconegut, acudirem fá dos setmanas al teatro Romea, ahont se representava lo celebrat drama de Soler *Batalla de Reynas* corrent á cárrech del actor Sr. Piera lo principal personatge de l' obra.

Desde las primeras escenas, nos convencerem de que dit senyor, *deya* d' un modo acabat, notant en cambi que en determinats passatjes li faltava vehemencia, entussiasme; defecte que atribuirem, y no 'ns equivocarem, al natural encongiment de qui per primera vegada 's presenta en un teatro públich, ahont ha d' esser jutjat sense atenuants de cap classe.

Y hem dit que 'ns equivocarem, porque 'l Sr. Piera va demostrarnos en la inmediate representació que 's dongué de *Batalla de Reynas* qu' es de la fusta dels bons actors, que s' impressiona bé y sab trobar lo tó just al expressarse.

Los que a lemes de la esmentada obra, li vejeren interpretar lo dissapte passat lo difícil paper de Said de *Mar y Cel* apoyarán, sens dupte, las nostras afirmacions.

Creym que la Empresa del carrer del Hospital, ha fet una magnífica adquisició.

¡A veure si sabrá guardarla!

*

L' arcalde de Cassá de la Selva es un subjecte que no té preu; un verdader *aranya* dintre 'l caciquisme.

Varis joves aficionats se proposavan donar una representació en lo *Centro Recreativo* d' aquella població, de la aplaudida tragi-comedia *Política y Honra*, original de nostre estimat amich, lo celebrat poeta D. Ramón Bordas y Estragués, ab lo lloable fi de destinar los fondos que dita funció produhis á aliviar á las familias mes necessitadas de la localitat.

Pero, com que ja es cosa ignorada de tan sabuda, que 'l fart no 's recorda del dejú, l' esmentat batlle al serli demanat permís pera representar la indicada obra, va contestar, posant cara de prunas agres: «*No vos donch permis pera fer aquesta ni per ferne cap.*»

Es verdaderament escandalós lo que passa ab aquets senyors arcaldes.

No fa molt 'ns queixavam de la *sans façon* del arcalde de Manresa, ab motiu de no haver prestat son apoyo al encarregat de cobrar en aquella ciutat los drets de propietat de las obras dramáticas, drets que no volian satisferse y que, segons tenim entés, no 's satisfán encare en aquella població, com si 'l treball dels autors dramátichs no fos tan digne de recompensa com qualsevol altre.

Ara, l' arcalde de Cassá de la Selva, no consentint la representació d' un obra, priva també al autor d' aquesta dels corresponents drets de propietat, y lo qu' es mes sensible, als pobres d' un més de pá.

S' hauria de fer compendre á n' aquets trempats funcionaris, que no tothom té la ditxa de pogué remenar á son plaher, la suculenta olla dels pressupostos.

*

La Empresa del teatro Eldorado d' aquesta ciutat, va obsequiar dilluns últim ab un espléndit dinar á Miramar als autors del aplaudit saynete *Las bravias*.

Pera celebrar lo brillant éxit alcansat per la sarsuela *Los cocineros*, la Empresa del teatro Eslava de Madrit ha obsequiat als autors de l' obra ab una abundant *paella*.

Aqueixas noticias nos omplan de satisfació.

Perque si de tant en tant no surtia alguna Empresa rumbosa y tot fossin arcaldes de Manresa y Cassá de la Selva, pe 'ls pobres autors dramátichs fora Quaresma tot l' any.

*

Dissapte passat obri sas portas al públich un nou establiment de guarnicioneria en lo carrer de l' Argenteria, núm. 36, ahont crida l' atenció del públich un magnífich y variat assortit de carteras pera viatge, sachs de má, maletas y *mundos*, qual confecció esmerada honra de debó á la industria catalana.

El Neceser, que aquet es lo nom del nou establiment, fabrica especialment caixas mostruarias pera viatjants, que no n' hem vist de superiors.

Desitjem als amos de la nova casa industrial molta sort en son negoci.

*

Lo dissapte últim va morir en aquesta ciutat lo reputat dibuixant D. Eussebi Planas, qui durant un gran número de anys va dedicarse á la ilustració de novelas per entregas.

Era tan apreciat lo llápis d' aquet eminent artista, que 'ls editors se 'l disputavan, puig era cosa sabuda que obra ilustrada per D. Eussebi, proporcionava una suscripció crescuda.

Ultimament dibuixava apenas, dedicantse á la confecció de fotografias—en quin art era un hábil retocador—las que obtenían en los mercats extranjeros elevats preus, puig eran molt apreciadas pe 'ls artistas y demés personas de bon gust.

¡Descansi en pau tan popular artista!

CORRESPONDENCIA

W

(Tancada 'l dia 15 d' aquet mes)

Publicarém los següents travalls: *Intima*; *Capritxo*, de F. C. P., y un trenca-closcas de cada hú dels col·laboradors: Un según masnouhi; Paquito S. L.; Gonnella poétich; J. Llolers; Pere Carreras; Salvador Roig y Just Geremias.

Joseph Gorina Roca: Anirá la tarjeta. La xarada vaig rébre-la, pero no va agradarme prou.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

LO GLORIÓS D. JOSEPH

Diuen que dorm tot lo dia
ab santa resignació...
pro es lo cert qu' aquet varó
desde qu' es á l' Alcaldía
es dels bandos lo patró.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

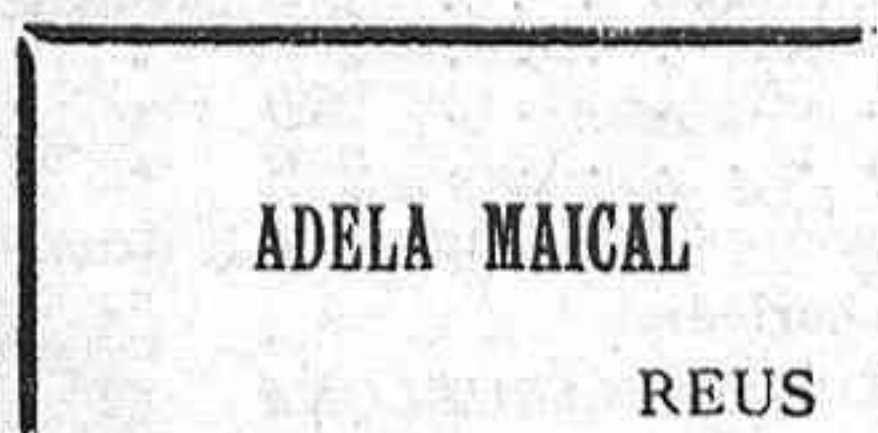
XARADA-CRIDA

Se fa sapiguer que desde la Plassa de la *Tres-quatre* al carrer de la *Tot*, passant per lo carrer de *Hu-dos-tres*, s' ha extraviat una *dos-quatre* ab las inicials *hu* y *dos*.

La persona que l' haja trobada se pot servir entregarla al carrer de 'n *Monach*, núm. 604, tenda, ahont després de las gracias se li donará una gratificació. Si desitja mes senyas, que demani per la senyora *Hu-quatre*, bastant *quatre-quarta* y algo *dos-tres*.

JOSEPH REIG E.

TARJETA

Formar ab aquestas lletas, degudament combinadas, lo títul d' un drama catalá.

AGUSTÍ MONTANER.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Sustituir los punts per lletas, de manera, que llegidas vertical y horisontalment diguin: 1.ª ratlla: Ciutat d' Europa; 2.ª: Id. de Suissa; 3.ª: Idem Balear.

FIDEL DELFI.

ROMBO

.....
.....
.....

Sustituir los punts per lletas de modo que llegidas vertical y horisontalment, donguin: 1.ª: ratlla: Consonant; 2.ª: Part del mon; 3.ª: Nom de dona; 4.ª: Id.; 5.ª: Expansió d' alegria; 6.ª: Nom de dona; 7.ª: Vocal.

MAGARRINYA, PASTETAS Y C.^a

GEROGLIFICH
LA LA
AYGUARDENT
RON
FAN
FER

JOSEPH PRATS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 445

=

Xarada I.—*Mas-ca-re-la.*

» II.—*Mi-lá.*

Tarjeta.—*La clau de casa.*

Acróstich.— *Mar T orell*

Card O na

Clara M unt

Bl A nes

Fal S et

Bes A lu

Geroglifich.—*Per sotanas, los capellans.*